

ČIKĀGAS LATVIEŠU
BIEDRĪBA

ČIKĀGAS
LATVIEŠU KLUBS

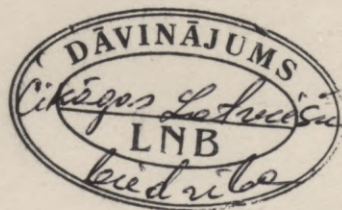
402473

2009-5
66

2
0

ČIKĀGAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

F: 2209

ČIKĀGAS
LATVIEŠU KLUBS

X
Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

0309009485

ČIKĀGAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS IZDEVUMS

Par reĢakciju atbild Viktors Viksninš

ČIKĀGAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS 20 GADU DARBĪBAS ATCEREI

Jau 20 gadus Čikāgas Latviešu Biedrība pulcina savā paspārnē latviešus un izpilda savu latvietības saglabāšanas misiju Amerikā.

Ir tiešām grūti atrast pateicības vārdus pirmajiem celmlaužiem, kas šajā miljonu pilsētā sāka pulcināt mūsu tautiešus un 1935. gadā lika pamatus tagadējai Čikāgas Latviešu Biedrībai.

Ar gadiem biedrība ir augusi un paplašinājusi savu darbību dažādos virzienos un šodien ir lielākā latviešu organizācija Čikāgā.

Sveicinot Čikāgas Latviešu Biedrību goda dienā, Čikāgas Latviešu Organizāciju Apvienības vārdā, lai atlauts biedrībai novēlēt sekmīgi turpināt svētīgo darbu, turēt augstu latviskās tradīcijas, kopt latvisko garu svešumā un cīnīties par mūsu dzimtenes brīvību.

Alfrēds Būmanis
Čikāgas Latviešu Organizāciju
Apvienības
priekšsēdis.

Viktors Viksnis
Čikāgas Latviešu Biedrības
vice - priekšsēdis

BIEDRĪBAS 20 GADI

Divdesmit gadi pagājuši no tās dienas, kad 1935. gada 13. janvārī veclatvieši, apzinoties savu nacionālo piederību, dibināja Čikāgas Latviešu Klubu. Uz mazas pelēcīgas statutu grāmatīnas vāka rakstīti četri skaisti vārdi: draudzība, labdarība, vienība un izglītība, kurus kluba dibinātāji bija likuši par jaunās organizācijas devīzēm.

Daudz kas ir mainījies un kļuvis citāds kluba darbībā. No kluba ir izveidojusies Čikāgas Latviešu Biedrība, bet nemainīti ir palikuši četri nozīmīgie vārdi - draudzība, labdarība, vienība un izglītība.

"Kā jums radās doma dibināt Čikāgas Latviešu Klubu?" esmu jautājis vairākiem veclatviešiem, ar kuriem man ir bijusi iespēja satikties.

"Neatceros, kad isti sākām domāt par savas organizācijas dibināšanu, bet tas bija krietni pirms kluba dibināšanas. Nopietni par to sākām domāt un runāt Pasaules izstādes laikā Čikāgā 1933. un 1934. gadā," ļoti labā un tīrā latviešu valodā stāsta veclatvietis Fredis Liljens, kas Čikāgā dzīvo jau 50 gadus, "saņēmām uzaicinājumu reprezentēt Pasaules izstādē latviešu tautu un tās kultūru. Toreiz uzstājāmies kā privāta grupa ar tautas dziesmām un dejām. Tā gluži dabīgi doma par savas organizācijas dibināšanu kļuva aktuāla. Grūtie toreizējie dzīves apstākļi atturēja tūlīt dibināt savu organizāciju. Tanī laikā jau bija nodibinājušās Čikāgā dažas latviešu organizācijas, kas stipri simpatizēja komunistiskām idejām. Ar tām mums nebija pa ceļam. Domu par savas nacionālas organizācijas dibināšanu stipri atbalstīja toreizējais Latvijas konsuls Čikāgā Jēkabs Ulmanis /miris 1948. gadā/".

Par pašu Čikāgas Latviešu Kluba dibināšanu pastāsta veclatvieši Paulīne un Jūlijs Apsīši:

"Tas bija svētdien, 1935. gada 13. janvārī," atceras Paulīne Apsīte, "kad mūsu mājā, 6318 W. Melrose ielā, kur dzīvojam vēl tagad, saradās kluba dibinātāji, pavisam 13 cilvēki."

"Mūsu lieta mums bija skaidra," turpina Jūlijs Apsītis, "ar komunistu organizācijām mums nebija nekā kopēja, mums bija jādibina pašiem sava organizācija. To bijām sīki pārrunājuši un tā arī pati dibināšanas sapulce bija īsa. Par pirmo kluba priekšnieku ievēlēja Latvijas konsulu Čikāgā Jēkabu Ulmani, kas darbojās kā priekšnieks no 1935.-1938. gadam. Interese par organizāciju bija liela. Atceros vienā no pirmajām sapulcēm, kas notika National Hall telpās, F. Liljens referēja par šādas organi-

Veclatviešu grupa
Čikāgā 1935. gadā

zācijas vajadzību, nepieciešamību un nozīmi. Šis referāts pārliecināja vienu otru, ka esam rīkojušies pareizi, nodibinot paši savu nacionālu organizāciju."

Palasot vecos protokolus un sarunās ar veclatviešiem noskaidrojās, ka kluba darbība sākumā uzrādījusi ievērojamu aktivitāti. Rīkoti priekšlasījumi, kā paši veclatvieši saka, jautājumu izskaidrošanas vakari, svinēti Jāni, atzīmēti citi svētki, rīkotas masķu balles u. t. t. Liela vērība piegriezta trūkumā vai kādā citā dzīves likstā nonākušiem tautiešiem. Šinī sakarībā rīkoti speciāli sarīkojumi līdzekļu iegūšanai.

"Vēlākos gados sapulces notika reizi mēnesī, katrā ceturrtā mēneša svētdienā," stāsta Fredis Liljens, "uz sapulcēm gan ieradās niecīgs biedru skaits. Sapulcēm sekoja vakarinas ar deju, šī daļa bija labi apmeklēta. Cilvēkiem patika satīkties, parunāties un būt kopā ar saviem tautiešiem. Tādā kārtā gan kluba idejiskā darbība palika novārtā. Vispār dažus gadus pēc dibināšanas iestājās kluba darbībā zināms atslābums. Liekas, pirmā sajūsma bija pārgājusi. Šo es gribētu apzīmēt par grūtāko posmu kluba vēsturē, kam klāt nāca nepārtrauktas cīņas ar latviešu komunistiski noskaņotām organizācijām, sevišķi Strādnieku biedrību, kas kaitēja un boikotēja kluba darbu visiem iespējamiem līdzekļiem, neizslēdzot pat hulīgānismu, piem., bija jāsarģās, lai komunisti nesabojātu vai nenozagtu kluba mantu."

Komunistiski noskaņotā Strādnieku biedrība uzrādīja tendenci vienmēr runāt visu latviešu vārdā, nerespektējot kluba mērķus un idejas. 1936. gada 28. marta sapulcē protokolēts: -Nekāda kopdarbība ar Strādnieku biedrību nav iespējama. Vienbalsīgi nolēmjam atteikties no Pirmā maija svinēšanas. -

Vairāki protokoli gan liecina, ka kluba un Illinojas Palīdzības Biedrības delegāti sanākuši uz kopējām apspriedēm.

"Jā, tie bija traki laiki," atceras J. Apsītis, "pat baltu kreklu svētdienā nedrīkstējām uzvilkt bez riska. Es pats stāigāju zilos kreklos, lai nedabūtu pārmācību no komunistiski noskaņotiem latviešiem. Pietiekami liels grēks bija sastāvēt nacionāli domājošā organizācijā."

Jau īsi pēc kluba dibināšanas veclatvieši sāka domāt par sava nama iegādi. Nodibināja t. s. Mājas komiteju, kas 1938. gada 26. marta sapulcē nāca ar ziņojumu par dažādiem eventuāliem pirkšanas objektiem. Veclatviešiem bija padomā iegādāties namu, kurā varētu ierīkot restorānu, kas palīdzētu segt kārtējos mēneša maksājumus. Vairākos protokolos minētas arī ziedojumu listes. Diemžēl, krīzes gadi neļāva šo nodomu realizēt, bet domu par savu namu veclatvieši nekad nav atmetuši un centušies šim nolūkam uzkrāt līdzekļus. 1946. gadā kluba kapitāls bija \$908. 32. 1947. gadā tas sasniedza \$1 156. 59.

Paši pirmie kluba protokoli skaidri liecina par nacionālās līnijas izturēšanu dažādos kluba pasākumos un darbības nozarēs. Šī nacionālā līnija vijas cauri visā kluba pastāvēšanas laikā. Kluba dibinātāji apzinājās savu nacionālo kopību, to kopa un sargāja, nebaidīdamies no dažādām neērtībām un cīņas ar Strādnieku biedrību. Šī nacionālā nostāja bija arī galvenais iemesls, kas pamudināja jauniebraucējus iestāties par biedriem Čikāgas Latviešu Klubā un turpināt veclatviešu uzsākto darbu.

Kluba darbībā vērojamas straujas pārmaiņas 1949., 1950. un vēlākos gados, latviešiem ieplūstot Čikāgā. Šo var uzskatīt par gluži jaunu posmu kluba vēsturē. Paši veclatvieši atzīstas, ka ar jauniebraucējiem klubā ienācis pavisam cits "gaiss". Par kluba priekšniekiem un valdē nāca jauniebraucēji, kas ar lielu sirsnību un dedzību stājās pie darba, lai iedzīvinātu četras skaitās devīzes, kas rakstītas kluba statūtos.

Kluba darbībā izveidojās arvien plašākas nozares. 1950. gadā par kluba priekšnieku ievēlēja Jēkabu Kalniņu, kas visiem spēkiem centās palīdzēt tautiešiem gan ar galvojumu sagādi, gan palīdzot sameklēt darbu un dzīvokļus. Mēs visi labi atceramies, cik daudz mums toreiz nozīmēja katrs labs vārds un padoms. Tika darīts iespējamais, lai ieobraucējiem atvieglinātu pirmos soļus svešā zemē. Pats būdams jurists, Jēkabs Kalniņš daudz darījis jaunu statūtu izstrādāšanā un labošanā. Jauniebraucēji sāka klubā pievērsties vairāk kultūrāliem pasākumiem, sarīkojot referātus, nodibinot drāmatisko kopu u. c. Noturēja arī vairākus gluži praktiskas dabas priekšlasījumus, kas daudz palīdzēja svešos apstākļos. Biedru skaits ievērojami pieauga. 1950. gada 26. martā tas bija sasniedzis 150.

Radikālas pārmaiņas un ievērojama aktivitāte kluba darbā bija vērojama priekšnieka Silvestra Marcinkjāna laikā no 1951. - 1953. gadam. Klubs daudz darīja palīdzības darbā, atbalstot tautiešus Vācijā un Amerikā. Tanī pat laikā stipri nostabilizējās kluba saimnieciskais stāvoklis. Pateicoties daudzajiem sarīkojumiem, Nama Fondā 1952. gada beigās bija ap \$4 700.00, ieskaitot ap \$1 000.00 ASV aizņēmumu zīmēs. Pirmo reizi Čikāgā rīkoja Kultūras dienas ar plašu programmu, pulkveža Kalpaka piemiņas vakaru, baltiešu tuvināšanās vakaru, Ziedoņa svētkus, latviskās Lieldienas, Ziemassvētkus un citus līdz šim nebijušus sarīkojumus. Kluba rīkotie Līgo svētki 1951. gadā izvērtās par plašiem latviešu nacionāliem svētkiem, piedaloties ap 1 500 līgotājiem. Savā darbībā klubs neaizmirs jaunatni, atbalstot Čikāgas latviešu skolu un jaunatnes organizācijas. 1952. gadā klubs dāvināja Latvijai karogu Čikāgas skautu vienībai. Darbojās Sprota, Akadēmiskā un Šacha sekcija. Savu darbību uzsāka Dāmu komiteja, uzrādot izcilus panākumus visos pasākumos. Par pirmo Dāmu komitejas priekšnieci ievēlēja Irmu Ramati. Biedru skaits auga diendienā, katrā sapulcē tika uzņemts ievērojams skaits jaunu

biedru. Tā 1951. gada 22. aprīļa sapulcē uzņemti 58 jauni biedri. Speciālā kluba sarīkojumā iesvētīja Latvijas karogu un par kluba goda biedriem uzņēma ilggadīgus biedrus un kluba dibinātājus.

Pirmā Dāmu komitejas sanāksme 1952. gadā

Ar 1953. gadu par kluba priekšnieku nāca Eduards Avotiņš, kam nācās kluba darbību stipri pārkārtot un rast jaunus ceļus, kā saistīt biedru intereses kluba darbā. Jauniebraucēju dedzību un aizrautību mazināja ikdienas darbs un rūpes par dzīves nostabilizēšanu svešā zemē. Iepirktās mājas un automašīnas arī prasīja savu laiku. Jauniebraucēji bija arī kaut cik jau iedziļojušies jaunos apstākļos un to intereses arvien vairāk un vairāk sniedzās ārpus kluba darbības. Čikāgas latviešu sabiedrība bija paspējusi diferencēties un sadalīties vairākās atsevišķās grupās un organizācijās. 1950. gadā Čikāgā darbojās tikai 2 laicīgas organizācijas, bet 1953. gada sākumā laicīgo organizāciju skaits jau sasniedza 25. Līdz ar to sazarojās sabiedriskais darbs. Kluba mēneša sapulces ar vakariņām un deju zaudēja tautiešu atsaucību, tamdēļ kluba valde centās savu darbību koncentrēt uz labu un vērtīgu koncertu sarīkošanu, tautisku deju, vēsturisku un kultūras filmu izrāžu un priekšlasījumu organizēšanu. Kluba darbinieki bija pirmie, kas uzsāka aktīvi atbalstīt Kerstena Izmeklēšanas Komitejas darbu. Klubs piedalījās līdzekļu vākšanas akcijā Bērzaines invalīdu mītnei un piešķīra aizdevumu Čikāgas Baltu Filologu Kopai J. Endzelīna un K. Milenbacha Latviešu valodas vārdnīcas izdošanas uzsākšanai. 1953. gadā apgrozīti līdzekļi par apm. \$2 500.00. Biedru skaits bija sasniedzis 265.

1954. gadā par kluba priekšnieku ievēlēja Ēriku Pētersonu. Kluba darbības programma tika paplašināta, lai tā ietvertu visas tās dzīves nozares, kas pilnībā spētu apmierināt trimdas tautiešu intereses kā sabiedriski-kultūrālā, tā arī sociālās aprūpes laukā. Kluba nosaukums vairs neatbilda sprautiem mērķiem un uzdevumiem. Tā 1954. gada 16. maija pilnsapulcē pieņēma lēmumu Čikāgas Latviešu Klubu pārdēvēt par Čikāgas Latviešu Biedrību. Jaunais nosaukums apstiprināts Illinojas štata pārvaldē Springfield'ā. Tānī pašā sapulcē pieņēma arī dažus statūtu grozījumus. Biedrības valde par savas darbības svarīgākiem uzdevumiem uzskata:

pulcināt un apvienot visus Čikāgā un apkārtnē dzīvojošos tautiešus un to grupas vienā saimē, attīstīt lielāku rosmi sabiedriski-kultūrālā laukā, paplašināt sociālo apdrošināšanu un iegūt savu namu.

Par savu pienākumu biedrība uzskata augstu turēt mūsu nacionālo pašapziņu, sargāt un veicināt latviešu kultūras saglabāšanas un jaunrades darbu, kopt mūsu tradīcijas un arvien paturēt prātā domu par Latvijas neatkarības atgūšanu.

Čikāgas Latviešu Biedrības novietne "Pazīsti savu dzimto zemi" 1954. gada Čikāgas Latviešu Skolas Bērnu svētkos

Tautiešu informēšanai par biedrības darbību un nodomiem, sākot ar 1954. gada 1. maiju biedrība sākusī izdot Informācijas biļetēnu, kurā ievieto arī citu organizāciju un privātpersonu sludinājumus un ziņojumus. Biļetēnu izsūta par brīvu visiem Čikāgā un apkārtnē dzīvojošiem tautiešiem. Informācijas biļetēnu redīgē Viktors Viksninš.

Valde uzsākusi iekārtot Čikāgā dzīvojošo tautiešu pilnīgu kartotēku.

Sevišķi rosīga kļuvusi Čikāgas Latviešu Biedrības Nama Fonda Komiteja. Sākot ar 1954. gadu izvestas vairākas akcijas līdzekļu iegūšanai par labu Čikāgas Latviešu Namam. Viēna no tādām bija pag. vasarā - vecās un jaunās klases futbola sacīkstes Šillera parkā. 1954. gada 7. novembrī Nama Fonda kopā ar Dāmu komiteju rīkoja bazāru. Nama Fonda priekšsēdis Kārlis Dzirkalis nesen uzsācis auto loterejas ložu pārdošanu, padomā vēl citas akcijas, starp tām aizņēmumu zīmes, ziedojumu listes, "kiegelišu" pārdošana u. c. Šīs līdzekļu vākšanas akcijas par labu Čikāgas Latviešu Namam Nama Fonda līdzekļus stipri papildinājušas, sasniedzot \$7 500.00.

Pie biedrības darbojas Sporta, Ekskursiju, Akadēmiskā un Filatēlistu sekcija. Ar labiem panākumiem strādā Dāmu komiteja Ērikas Drulles vadībā.

Ar 1954. gadu valde uzsākusi nopietnu darbu sociālās apdrošināšanas laukā. Šajā sakarībā kā pirmais tika nodibināts Bēru Fonds biedrības biedru un to ģimenes locekļu pabalstam. 1954. gada 16. maija pilnsapulcē pieņēma Bēru Fonda noteikumus. Sociālās aprūpes sekmēšanai Čikāgas latviešu licenzētie ārsti-biedrības biedri paziņojuši, ka pazemina vizīšu un konsultāciju maksas, pilnīgi atsakoties no atlīdzības, ja kāds biedrs nonācis materiālās grūtībās.

Čikāgas Latviešu Biedrība atbalsta morāli un materiāli latviešu jaunatni gan Čikāgas Latviešu Skolā, gan citās organizācijās. Biedrība nāca talkā Bērnu svētku un skolas vasaras nomentes sarīkošanā pagājušā gadā.

1954. gada augustā biedrības valde izsludināja sacensību Čikāgas Latviešu Biedrības karoga un krūšu nozīmes metiem. Sacensībā piedalījās četri mākslinieki.

1954. gada 17. decembra pilnsapulce par goda biedru uzņēma Latvijas sūtni Vašingtonā prof. Dr. Arnoldu Spekki.

Biedru skaits 1954. gadā ievērojami audzis, sasniedzot 350.

Divdesmit gados no mazas organizācijas ir izveidojusies lielākā un viena no aktīvākām organizācijām Čikāgā ar vispārēju raksturu, kas apvieno visu konfesiju un profesiju vec - un jaunlatviešus vienā saimē.

Trīdās laikam ieilgstot, Čikāgas Latviešu Biedrības valde apņēmusies biedrības darbu tuvināt tam svētīgajam darbam, ko Latvijas un latviešu tautas labā veica Rīgas Latviešu Biedrība.

Šo domu paturot prātā, Čikāgas Latviešu Biedrība savā karogā ierakstījusi četrus skaistus un nozīmīgus vārdus -

VIENĪBAI, DRAUDZĪBAI, LABDARĪBAI, IZGLĪTĪBAI.

Svinīgās valdes sēdes dalībnieki 1955. gada 13. janvārī, 6318 W. Melrose ielā, kur pirms 20 gadiem veclatvieši nodibināja savu nacionālu organizāciju.

Firmā rindā no kreisās: kluba dibinātāji Jūlijs un Paulīne Apsīši, biedrības priekšnieks Ēriks Pētersons, bij. kluba priekšnieks Jānis Skudris, biedrības biedrzine Vera Strazds, Dāmu komitejas priekšnieces palīdzē Mirza Vilpore.

Otrā rindā no kreisās: vice-priekšsēdis Rūdolfs Bērziņš, saimniecības vadītājs Jānis Upens, bij. kluba priekšnieks Silvestrs Marcinkjānis, biedrības sekretārs Arvīds Zivtiņš, Nama Fonda Komitejas priekšsēdis Kārlis Dzirkalis, biedrības kasieris Teodors Abrams, bij. kluba priekšnieks Eduards Avotiņš un biedrības vice-priekšsēdis Viktors Vīksniņš.

ČIKĀGAS LATVIEŠU KLUBA-BIEDRĪBAS PRIEKŠNIEKI:

Jēkabs Ulmanis	1935 - 1938
Andrejs Jankovs	1938 - 1939
Osvalds Dakars	1939 - 1943
George Budd	1943 - 1945
Jānis Skudris	1945 - 1946
Andrejs Jankovs	1946 - 1947
Fredis Šēnbruns	1947 - 1948
George Budd	1948 - 1949
Jānis Skudris	1949 - 1950
Jēkabs Kalniņš	1950 - 1951
Silvestrs Marcinkjānis	1951 - 1953
Eduards Avotiņš	1953 - 1954
Ēriks Pētersons	1954

ČIKĀGAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS GODA BIEDRU SARAKSTS

/alfabētiskā kārtībā/:

Paulīne Apsīte

George Budd

Jānis Dakars

Pauls Graudiņš

Andrejs Jankovs

Fredis Liljens

Jānis Skudris

Prof. Dr. Arnolds Spekke

Hermanis Kreicers
Čikāgas Latviešu Skolas
pārzinis

LATVIEŠU BIEDRĪBA

Tas nav nemaz tik sen, kad atsevišķs latvietis, atsevišķa ģimene, lauku sēta un pagasts dzīvoja diezgan noslēgtu atsevišķu dzīvi. Tad latvieši vēl neapzinājās sevi vienotu tautu, kur visiem kā vienam kopīgi likteni, bēdas un prieki. Vācieši runāja un rakstīja par vietējiem, iedzimtajiem un zemniekiem, bet ne par latviešiem un igauņiem. Pat vācu apgaismotāji un latviešu draugi, kā Vecais Stenders, min kurzemniekus, zemniekus, bet ne latviešus. Viņiem latvieši liekas kā bērni, un viņi cenšas būt šiem bērniem labi tēvi un gādnieki. Ka šie bērni augs lieli un gribēs nostāties paši uz savām kājām, to viņi nedomāja. Un kad tādas pazīmes jau saskatāmas, tās viņiem šķiet kā bērnu graži, untumi un nepateicība. Bet tas jau ir cits stāsts.

Tautiskā atmoda pāršalca visu zemi un tautu. Pāri savas sētas un pagasta robežai latvietis sāk saskatīt tautiešus citos novados, sasaukties ar tiem, apzināties kopīgus mērķus un uzdevumus. Kā gan citādi lai tos veiktu, ja ne apzinātā kopdarbībā, lielākā talkā nekā tās, kādas līdz šim rīkotas?

Rodas latviešu biedrība. Latviešu biedrība Rīgā un citos centros, pilsētās un laukos un vēlāk arī Iekškrīevijā, kā toreiz mēdza saukt - Pēterburgā, Maskavā, Kijevā u. c. Latviešu biedrība top centrs, kur noris visa sabiedriski-kultūrālā darbība. Tur ir teātris, koris, bibliotēka, priekšlasījumi, jautājumu izskaidrošanas vakari un beidzot - saviesīga dzīve vai viesīga sadzīve, runājot tā laika valodā. Ja reizēm biedrībai ir Palīdzības, Labdarības, Viesīgās vai Dziedāšanas biedrības nosaukums, dažkārt izraudzīts tāpēc, lai vieglāk dabūtu atļauju, tak būtībā tā bija un palika tā pati latviešu biedrība, kur koncentrējās visa apkaimes sabiedriskā rosme.

Protams, viskuplāk sazaroja 1868. gadā dibinātā Rīgas Latviešu Biedrība. Tai bija valodniecības, mūzikas, derīgu grāmatu, lauksaimniecības, ārstniecības /ar ambulanci/, jūrniecības, vēstures un politiskās audzināšanas nodalas. Bija zinību un skolas komisijas /ar t. s. Reīna skolu/, bija nama un studentu stipendiju fondi, etnogrāfiskais mūzejs. Tā izdeva daudz grāmatu, kalendārus, žurnālu Druva, J. Endzelīna un K. Milenbacha Latviešu valodas vārdnīcu un pirmo latvju enciklopēdiju /Konverzācijas vārdnīcu/. Līdz neatkarīgai Latvijai tā rīkoja visus dziesmu svētkus, atskaitot vienus, kas taktisku apsvērumu dēļ notika Jelgavā. Tā sasauca kongresus un konferences /skolotāju, lauksaimnieku/ un slavenās Zinību komisijas vasaras sapulces, kas atbalsojās visā Latvijā.

Tik plašu un daudzpusīgu darbību varēja veikt - viena biedrība .

Un tā latviešu biedrība modināja, mudināja, aicināja, raisīja un rosināja spējas, audzināja kopības apziņu. Viensētņnieks latvietis sāka justies savas tautas loceklis. Auga tauta, un

Rīgas Latviešu Biedrības
nams

auga biedrība.

Šis tapšanas un augšupejas vainagojums ir neatkarīga Latvija.

Bargais laiks ir atsviedis mūs atpakaļ, pašus mūs izkaisījis trimdā. Trimdas latvieti apņem svešums. Ja negribam palikt viensētnieki, jākopj kopīgais darbs. Jānāk latviešu biedrībai svešumā. Mērķi tie paši, darbības veidi tie paši, kas viņos laikos. Darbības apstākļi - vieglāki un brīvāki nekā toreiz, piem., vāciski-krieviskajā Rīgā. Ja tie būtu smagāki, mēs laikiem mazāk sadalītos sīkos atsevišķos pasākumos.

Viena latviešu biedrība katrā kolonijā, labi izveidota centrāla organizācija /ALA/ katrā trimdas zemē un beidzot latviešu globālā apvienība - tāda ir vienkārša un dabīga mūsu trimdas sabiedriskās dzīves šēma.

Arī Čikāgā mums nevajadzētu izkaisīties daudzās vienībās. Mums vajadzīga viena LATVIEŠU BIEDRĪBA šeit apskatītā veidā un nozīmē.

Kārlis Dzirkalis
Nama Fonda Komitejas
priekšsēdis

ČIKĀGAS LATVIEŠU N A M S

Jau pirmie latvieši, kas ap gadsimtu miju apmetās uz dzīvi Čikāgā, nodibinot savas draudzes un biedrības, toreiz domāja arī par sava nama celšanu. Taču dažādi apstākļi, bet visvairāk uzskatu dažādība, nespēja viņus vienot un tāpēc šis labais ierosinājums, diemžēl, palika neizvests. Sevišķu interesi nama jautājumā izrādīja Čikāgas Latviešu Kluba priekšnieks un vice-konsuls nelaiķis Andrejs Jankovs, bet viņa pūlini nevainagojās panākumiem.

Tagad Čikāgas "veclatviešiem" pievienojušies vēl kādi 5 000 "jaunlatviešu", kas samērā apmierinoši iekārtojušies un attīstījuši sevišķu rosiņu reliģiskā, kultūrālā un sabiedriskā dzīvē. Pēc Ņujorkas Čikāga ir nākošā lielākā latviešu kolonija ASV un tīri dabīgi, ka atkal pacēlies jautājums par sava latviešu nama celšanu vai iegūšanu. Jautājums, vai šāds nams vispārī būtu vajadzīgs, būtu lieks un nebūtu diskutējams, jo savs nams ir vis svarīgākais latviešu vienības un pulcēšanās faktors un nodrošinātu apziņu, ka mēs vēl pastāvēsim kā nacionāla grupa. Nerunājot nemaz par lielākām iebraucēju kolonijām Čikāgā, kā vāciešiem, poļiem, lietuviešiem u. c., kurām visām ir savi nami, bet nami pieder arī sīkākām nacionālām grupām, kā dāņiem, somiem, norvēģiem u. t. t., pie kurām mēs pieskaitam arī sevi. Minētais pierāda, ka nama jautājums ir nobriedis un izraisīts no dzīves prasībām. Nams būs stiprākais cietoksnis mūsu tautas kopībai un tajā jārod attīstīt darbību visām nacionālām organizācijām, kopām, grupām, eventuali skolai u. t. t. Tur mēs pulcētos savās sanāksmēs, piekoptu sabiedriski-kultūrālo dzīvi, mēs tur dzirdētu latviešu valodu un dziesmas, redzētu latviešu tautas dejas. Mēs tur justos kā mājās. Šādu kultūrālu autonomiju garantē arī ASV demokrātiskās satversmes pamati.

Līdz šim mūsu sarīkojumu vietām ir gadījuma raksturs un esam spiesti naudu aizpludināt par dārgām irēm dažādās nepiemērotās un grūti sasniedzamās vietās un telpās. Ja, turpretim, mums būtu pašiem savs nams, šos daudzos tūkstošus dollāru gadā varētu ieguldīt sava nama uzturēšanai. Visu šo apsverot, Čikāgas Latviešu Biedrība un tās priekštece-Čikāgas Latviešu Klubs jau 1951. gadā nāca pie atzinuma, ka jāuzsāk priekšdarbi latviešu nama iegūšanai resp. celšanai. Biedrība ir arī vienīgā organizācija Čikāgā, kas reāli stājusies pie šī projekta īstenošanas un līdz šim uzkrājusi līdzekļus. Pēdējie uz šodienu jau sastāda ievērojamu summu - ap \$ 7 500.00, kas lieti noderēs pirmām jaudas operācijām. Tomēr par šādu summu, kas arvien pieaug, mēs namu nevaram iegūt, jo tur vajadzīgi daudzi desmiti tūkstoši dollāru. Šajā sakarībā Čikāgas Latviešu Biedrība savā 1954. gada 24. janvāra pilnsapulcē izvēlēja Nama Fonda komiteju, kuras uzdevums ir izstrādāt finansiēlo plānu, apsvērt nekustamā īpašuma piemērotību un vajadzības, ja pārņemts vecs nams vai arī kalkulēt jaunceltnes būvdarbu aprēķinu.

Skats Nama Fonda un Dāmu komitejas rīkotā bazārā par labu Čikāgas latviešu namam 1954. g. 7. nov.

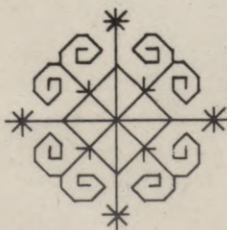
Nama Fonda komiteja arī deklarēja, ka namam jākalpo visām nacionālām organizācijām un grupām, tur jābūt atbilstošai zālei ar apm. 500 sēdvietām, blakus telpām, pie ērtām satiksmes maģistrālēm, latviešu apzinātā rajonā un pilsētas ziemeļrietumu pusē /uz ziemeļiem no North avenijas un rietumos no Pulaski ielas/. Komiteja apsver visus blakus apstākļus, izdevības un uzklausa ikvienu tautieti, kura padoms būtu vērā nemams. Mēs zinām, ka nama iegāde nav vienas dienas darbs un tāpēc vēl ir par agru runāt par sīkumiem, telpu iekārtu, saimniekošanu, sarīkojumu kalendāru, nama materiālu, metu u. t. t. Galvenais uzdevums joprojām pastāv līdzekļu sagādē un jāatzīstas, ka ievadītā finansu akcija nesusi necerētus panākumus, kas pierāda, ka tautieši pareizi izpratuši nama svētīgo ideju un visādi to atbalsta. Bez lieliskā bazāra /tīrs atlikums \$1 401,00/, futbola sacīkstēm /\$266.00/, pašlaik apgrozībā ir auto loterejas lozes. Februāra mēnesī uzsāks darbību plaša iepriekšēja pierakstīšanās uz iekšējo aizņēmuma akciju, kas varēs nodrošināt drīzāku nama iegādi. Paredzēta arī lielāka ziedojumu vākšana. Tautieši paši savā ierosmē piedāvā un pieteic ziedomumus un aizdevumus. Tāpēc Nama Fonda komitejai ir pašlaik liels sagatavošanas darbs, lai tuvotos skaistam mērķim.

Nama Fonda komitejā darbojas bijušie kluba priekšnieki un lietpratēji: Eduards Avotiņš, Georgs Budd's, Jānis Dakars, Kārlis Dzirkalis, Aleksandrs Eriņš, Jēkabs Kalniņš, Silvestrs Marcinkjānis, Jānis V. Poruks un Jānis Skudris.

Lai zinām, ka čikāgieši daudzkārt ir pierādījuši, ka lielu mērķu sasniegšanā viņi grib, var un prot kalpot un upurēties. Un šis gan ir viens no grandiozākajiem projektiem, ko čikāgieši iecerējuši. Tāpēc mēs aicinām visus tautiešus, draudzes, organizācijas un kopas saslēgties kopā šim mērķim, sadoties rokās un sirdīs, lai pierādītu, ka vienībā ir spēks, šķelšanās ved uz postu. Ar runāšanu, spriedelēšanu, kritizēšanu un vienaldzību ģimenē, sabiedrībā vai tautā vēl nekas nav panākts. Drīzāk gan tas sajauc prātus un vājina spēkus. Tikai darbi izšķirs arī mūsu nama idejas piepildīšanos. Tāpēc mums jāpierāda, ka esam īsti latvieši, kas zina, ko grib un visi kā viens nāk talkā.

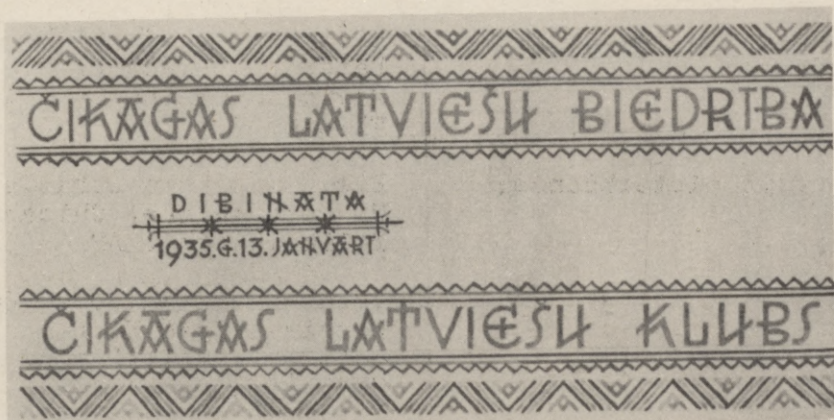
Uzdevums ir liels un tāpēc tas nebūs viegls. Taču mēs nešaubīgi ticam savam mērķim un esam pārliecināti, ka visi sniegs savu artavu un palīdzību nama idejas realizēšanai un mūsu nākotnes nodrošināšanai svešā malā.

Lai Dievs uz to mums palīdz!

ČIKĀGAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS
KAROGA un KRŪŠU NOZĪMES METI

Čikāgas Latviešu Biedrības izsludinātā karoga metu sacensībā
1. un 2. godalgu ieguva mākslinieks Vilhelms Krūmiņš Ņujorkā

Krūšu nozīmes metu sacensībā
1. godalgu ieguva mākslinieks
Arvīds Sodums Dienvid-Afrikā

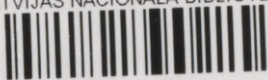
ČIKĀGAS TAUTIEŠU INFORMĀCIJAI

- Čikāgas Latviešu Biedrības
pasta adrese: Biedrības priekšnieks Ēriks
Pētersons, 1930 S. 7th Ave,
Maywood, Illinois. Tel.
FI 3-8947.
- Jaunu biedru pieteikšanās: Biedrzine Vera Strazds, 2419
W. Potomac Ave, Chicago 22,
Illinois, tel. AR 6-4526.
- Bēru Fonds : Valdes pilnvarnieks Rūdolfs
Bērziņš, 3336 W. Beach Street,
Chicago 51, Illinois, tel.
HU 9-4393.
- Informācijas biļetēns : Redaktors Viktors Viksninš,
4906 W. Cornelia Ave, Chicago
41, Illinois, tel. AV 3-4780.
- Nama Fonds : Komitejas priekšsēdis Karlis
Dzirkalis, 1511 N. Parkside
Ave, Chicago 51, Illinois,
tel. ME 7-2303.
- Dāmu komiteja : Priekšniece Ērika Drulle,
1414 N. Lawndale Ave, Chicago
51, Illinois, tel. HU 9-2318.
- Akadēmiskā kopa : Vadītājs Jānis Umurs, 3220 W.
Monroe Street, Chicago 24,
Illinois.
- Ekskursijas : Vadītājs Richards Kalunds,
1235 W. Winona Ave, Chicago 40,
Illinois, tel. SU 4-5611.
- Sporta sekcija : Vadītājs Ivars Kizāns, 536 Ben-
ton Street, Aurora, Illinois,
tel. Aurora 6-7328.
- Filatēlistu sekcija : Vadītājs Fricis Kezbers,
2637 W. Potomac Ave, Chicago 22,
Illinois, tel. BR 8-8681.

0.5048

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309009485

2009-5

66